Venezuela bepaalt de toekomst van de hele regio

Claudio Katz - 13 februari 2019

Guaidó's zelfproclamatie is de meest belachelijke en gevaarlijke staatsgreep van de afgelopen jaren. Met de schaamteloze steun van Washington is de Venezolaanse rechterzijde van plan om een complete vreemdeling aan het roer van de staat te plaatsen.

[leestijd 12 minuten] Dit keer was het startschot geen terroristische aanslag, noch een moordaanslag op Maduro. Trump heeft een groep samenzweringsexperts (Abrams, Pence, Bolton, Rubio) aangewezen om een escalatie in te zetten en heeft ervoor gekozen om het Venezolaanse oliebedrijf (CITGO)dat actief is in de Verenigde Staten in beslag te nemen. Hij heeft alle principes van de rechtszekerheid opzij gezet om zich de olie van het land met de belangrijkste wereldreserves van ruwe olie toe te eigenen.

De rechtse regeringen van Zuid-Amerika hebben hun eigen motieven om de staatsgreep te steunen. De Colombiaanse president Duque wil na de ontmanteling van UNASUR (Unie van Zuid-Amerikaanse Naties) de vredesakkoorden met de guerrilla's begraven. Een contingent van de reeds in Colombia gestationeerde Amerikaanse mariniers is voorbereid om ieder mogelijke provocatie uit te voeren.

Bolsonaro van Brazilië blijft Venezuela identificeren met de plaag van het 'populisme'. Dat retorische gebaar is bedoeld om het grotendeels geïmproviseerde karakter van zijn presidentiële debuut te verbergen en zo probeert hij de onvermijdelijke teleurstelling van zijn kiezers uit te stellen.

Macri van Argentinië is een kruisvaarder van het eerste uur. Hij wil graag laten zien dat zijn regering de meest bekwame dienaar van het imperium kan zijn en gaat zelfs zover dat hij een van zijn eigen partijfunctionarissen aanwijst als ambassadeur van Guaidó. De president heeft te midden van een golf van xenofobie een speciale uitzondering gemaakt voor Venezolaanse immigranten. Zijn uiteindelijke doel is om af te leiden van de oplopende inflatie, de werkloosheid en de afbraak van nutsvoorzieningen. Voor de regering van Macri heeft de crisis in Venezuela als bijkomend voordeel dat de oppositie wordt verdeeld, aangezien de leiders van het federale Peronisme als Urtubey, Massa, Pichetto samen met de president Venezuela belasteren.

Zonder de steun van de Verenigde Staten zijn Duque, Bolsonaro en Macri volledig ineffectief. De zogenaamde 'Lima-groep' kon niet eens zorgen voor een boycot van de beëdiging van Maduro. Er waren meer buitenlandse delegaties aanwezig bij die ceremonie dan bij de inauguratie van de waanzinnige Braziliaanse kapitein.

Ondertussen klampt de zeer verdeelde oppositie in Venezuela zich vast aan een fictieve president. Ze is er nooit in geslaagd om een presidentsverkiezing te winnen en elke poging om de verkiezingsuitslag te betwisten is mislukt. Ze heeft het veto van de Verenigde Staten op de onderhandelingen met het Chavisme volstrekt geaccepteerd en stort zich regelmatig in grove gewelddaden. Voorlopig is ze niet meer dan een marionet van het ministerie van Buitenlandse Zaken van de VS, afhankelijk van de grillen van Trump die aan de touwtjes trekt.

Twee maten

De Caribische leiders van de staatsgreep zijn mediasterren geworden. Ze kunnen rekenen op de medeplichtigheid van journalisten, die Maduro een hele reeks zonden toeschrijven die we echter ook bij andere regeringen in de regio in grote hoeveelheden zien. Een oppervlakkig overzicht van deze overeenkomsten zou aantonen dat het complot volledig ongerechtvaardigd is, of dat als alternatief er opgeroepen zou moeten worden tot het afdwingen van een regimewisseling op het hele continent.

De Venezolaanse regering wordt herhaaldelijk als onwettig omschreven, alsof ze het product is van verkiezingsfraude. Maar de realiteit is dat de regering Maduro-gekozen werd met de deelname van 67% van de bevolking, een niveau dat veel hoger ligt dan de laatste verkiezingen in Chili of Colombia. Geen enkele journalist vond echter dat er op basis van de lage opkomst opgeroepen moest worden tot het verdrijven van de Chileense president Piñera of zijn Colombiaanse collega Duque.

Het is waar dat een deel van de oppositie de verkiezingen boycotte, maar een ander deel nam er aan deel en betwistte de uitslag niet. Ook is er nooit sprake geweest van fraude in een kiesstelsel dat door internationale organisaties (het Carter centrum) en politieke figuren (Zapatero) wordt geprezen. De zelfde verkiezingsprocedure kende de oppositie in 2015 de leiding van de Nationale Assemblee toe. Binnen hetzelfde electorale kader wordt de verkiezing van Maduro betwist en die van Guaidó erkend.

In de laatste twee decennia zijn er onder het Chavistische regime 24 verkiezingen gehouden, die elk een terugroepstem mogelijk maakten. Het recht op terugroeping bestaat in geen enkel ander land in de regio. Stemmen is in Venezuela niet verplicht (zoals in veel Latijns-Amerikaanse landen), en toch laten Venezolaanse verkiezingen steeds een opkomst zien boven het regionale gemiddelde. De oppositie erkent nooit haar nederlaag en uit steeds beschuldigingen van kiezersfraude als ze niet wint.

Artikelen van elders

Migranten op de Middellandse Zee krijgen geen Europese hulp meer - One World

Braziliaanse regering maakt milieudiensten vleugellam - De Wereld Morgen

In Venezuela zijn inheemse volkeren de vergeten slachtoffers - De Wereld Morgen

Conservatieve Amerikaanse staten openen frontale aanval op abortus - De Volkskrant

Waarom noemen Europeanen Israël geen apartheidsstaat? - The Rights Forum

Hans Brusselmans verdeelt SP - Joop

Nationalistische schoolboeken zijn in Hongarije gratis - De Groene Amsterdammer

Orthodoxe leraren verdedigen de holocaust - De Groene Amsterdammer

meer

Recente reacties

10/05/2019 - 15:09 - Wat naar mijn mening onderbelicht blijft in de pensioendiscussie is het volgende: "Verschillen in...

08/05/2019 - 13:54 - Bedankt voor deze aanvulling. Het is inderdaad beperkt, het kwam er in de eerste plaats op aan dit...

04/05/2019 - 22:07 - Modzelewski's biografie is nogal beperkt weergegeven. Zijn uitermate interessante autobiografie is...

02/05/2019 - 13:37 - Wat schijnbaar niemand ziet is dat het volk op een randje van de afgrond leeft, voedsel is voor de...

01/05/2019 - 13:24 - Er bestaat ook geen afdoende onderbouwing van deze inderdaad absurd lage rekenrente. De beleggingen...

Ander Europa

Frontex opent vijf kantoren in Albanië

Extreemrechts in Groot-Brittannië

Leve het Europees Pentagon?

Nieuwe website CEO

Hoe de EU en de euro de rijken rijker maken

Meer

International Viewpoint

The Fight Over Ilhan Omar

The new women's movement

"Everything depends on what will happen in Algeria and Sudan".

Feminism and ecology: the same struggle?

Mass teachers' strike: "We were afraid parents would be angry; I am pleasantly surprised"

Meer

Oproep

29 mei: acties voor een goe

Dossiers

- Anti-racisme/fascisme
- Ecologie & klimaat
- Economie
- Europa
- Feminisme & gender
- Midden-Oosten
- SP
- Vakbeweging
- Venezuela
- Vluchtelingen

Agenda

18 mei 2019 - Perdu, Kloven 86, Amsterdam - Our Footst (toneelstuk van en door mig vluchtelingen) -

18 mei 2019 - IIRE, Lomboks Amsterdam - Colonial Legac Indonesia and the Netherlan

rss feed grenzeloos

Actueel

10 mei 2019 - ontwikkeling v bagger

10 mei 2019 - genocide van i volkeren heeft aan de...

10 mei 2019 - Solidariteitsve de opstanden in Soedan en

9 mei 2019 - M Oosten & Noor alles hangt af in...

9 mei 2019 - O dodenakkers v Khmer

Grenzeloos nieuwsbri

Wilt u op de hoogte blijven v activiteiten, nieuwe artikeler nieuws? Meldt u zich dan aa Grenzeloos nieuwsbrief.

E-mailadres *

Dezelfde journalisten en media die de Venezolaanse verkiezingen bekritiseren, vinden met hun gebruikelijke dubbelhartigheid niets verdachts aan de organisatie van de verkiezingen in Brazilië terwijl Lula in de gevangenis zit. Zij betwisten de uitspraken van het Venezolaanse rechtssysteem terwijl ze de deugden van de magistraat Moro die Lula ten val bracht, aanprijzen. Ze hebben ook geen bezwaar tegen de beloning die hij kreeg in de vorm van zijn benoeming als minister door Bolsonaro.

In de media wordt ook de detentie van de oppositieleiders (Carmona, Ledesma, López) aan de kaak gesteld, maar de oorzaak van hun gevangenschap wordt niet genoemd. Ze zitten niet in de gevangenis vanwege hun kritische meningen; maar voor het aanwakkeren van pogingen tot staatsgreep of voor hun betrokkenheid bij bloedige straatgevechten. Van het Chavisme wordt gevraagd een tolerant gedrag te vertonen dat nergens in Latijns-Amerika van toepassing is.

De media noemen ook niet de grove schending van de mensenrechten door de regeringen die het meest vijandig tegenover Venezuela staan. Sinds de ondertekening van de vredesakkoorden hebben Colombiaanse paramilitairen (beschermd door de regering) honderden sociale leiders vermoord. Het aantal politieke gevangenen in Argentinië neemt toe en er is een mate van straffeloosheid die de verantwoordelijken voor de moorden op Santiago Maldonado en Rafael Nahuel (de ene een solidaire activist met inheemse wortels de andere, lid van de Argentijnse Mapuche-gemeenschap) beschermt. In Brazilië zijn de aanvallen op de Landloze Arbeidersbeweging (MTS) toegenomen en is de betrokkenheid van de zonen van Bolsonaro bij de moord op de politica Marielle Franco van de PSOL onthuld.

Het Chavisme wordt zelfs beschuldigd van het in stand houden van –denkbeeldige- banden met de drugshandel. Maar dezelfde groepen die deze beschuldigingen uiten zien de zeer reële financiële steun van de georganiseerde misdaad aan de Colombiaanse rechterzijde over het hoofd. Geen enkele internationale organisatie heeft opgeroepen tot bestraffing van dat land, wegens de productie van illegale drugs. Wat er in Mexico heeft plaatsgevonden is nog ernstiger. Het hele Mexicaanse grondgebied is verscheurd door een bloedbad dat zo'n 200.000 levens eiste, zonder dat er zelfs maar sprake is van een suggestie van een interventie door de Organisatie van Amerikaanse Staten.

Zeker, Venezuela heeft te kampen met een enorme emigratiegolf als gevolg van het economische drama. Maar ook in andere landen zijn onder vergelijkbare omstandigheden vergelijkbare vormen van ontheemding te zien. Armoede leidt er altijd toe dat de zwaarst getroffenen hun toevlucht zoeken in een buurland.

Als deze rampen neerkomen op een 'humanitaire crisis', zou het gepast zijn om hetzelfde te zeggen over vergelijkbare migratie stromen elders. Maar niemand gebruikt die termen voor de schrijnende vlucht van Midden-Amerikaanse gezinnen naar Noord-Amerika. Hun kwellingen zijn blijkbaar niet de vrome oproepen tot hulp waardig. In plaats daarvan zijn zij het excuus voor de bouw van een grensmuur. De binnenlandse oorlog in Colombia heeft geleid tot een vergelijkbare mate van menselijke ontheemding zonder dat er een beroep werd gedaan op een buitenlandse interventie.

Mediaconglomeraten bekronen hun berichtgeving over Venezuela altijd met beschuldigingen van schending van de persvrijheid. Maar de schendingen vallen in het niet bij de systematische moord op journalisten in Mexico en andere Midden-Amerikaanse landen. De producenten van leugens hebben de neiging om met twee maten te meten.

Tegenstellingen onder de oppervlakte

Het volstaat om te herinneren aan wat er in Irak en Libië is gebeurd om een idee te krijgen van de belangen die op het spel staan. Imperialisme is in staat om onvoorstelbare schade aan te richten. Als er op grote schaal wordt ingegrepen, verliest Latijns-Amerika een van zijn belangrijkste waarborgen tegen het soort rampen die we zien in Afrika en het Midden-Oosten.

De Venezolaanse rechtervleugel wijst de gevaren van de hand en verwacht een snelle overwinning met weinig nevenschade. Zij kondigt nu al de op handen zijnde terugtrekking van het Chavisme, het isolement van Maduro en de desertie van de top van het leger aan. Zij wijst graag op de eenheid in de eigen gelederen en de internationale steun erachter. Maar dit zijn fabels die niet bestand zijn tegen maar de meest oppervlakkige analyse.

Het commandocentrum in Washington wordt gecompromitteerd door een aantal dissidente stemmen, terwijl Trump zich in een complexe politiek-juridische context aan het thuisfront bevind. De fiasco's in het Midden-Oosten hebben het enthousiasme voor buitenlandse militaire invallen getemperd. Het leger is gedesoriënteerd en heeft onlangs troepen teruggetrokken uit Syrië en Afghanistan. De mogelijkheid van een herhaling van de bezettingen in Granada of Panama is terzijde geschoven en het typische ultimatum dat aan de aanval op Hussein of Kadhafi voorafging, is uitgesteld. Het Pentagon is vooralsnog slechts op een beperkte wijze betrokken, te beginnen met het onzinnige voorwendsel van humanitaire interventie.

Ook de Europese partners van de VS willen niet graag deelnemen aan oorlogszuchtige avonturen. Hun rol in het complot tegen Venezuela ontbeert een geloofwaardige dreiging. De verschillen tussen westerse leiders hebben geleid tot een impasse over sancties in de Organisatie van Amerikaanse Staten en de VN, terwijl het Vaticaan neutraal wil blijven.

De samenzweerders hebben ook nota genomen van de grotere rol die Rusland speelt bij de bevoorrading van het Venezolaanse leger. Een Russische aanwezigheid zou de zaken voor de olievorderingen van Trump kunnen bemoeilijken als blijkt dat Rusland aandelen heeft in CITGO. Het is ook niet duidelijk wie er precies het meest door de inbeslagname zou worden getroffen. Sommige deskundigen schatten dat de Verenigde Staten erin geslaagd zijn om hun afhankelijkheid van de Venezolaanse olie te beëindigen. Maar die leveringen maakten 13% van Amerikaanse olie invoer uit en de annulering ervan kan van invloed zijn op de energieprijzen.

De media doen er alles aan om deze dilemma's te verbergen. De berichtgeving is triomfalistisch, ondanks het falen van de rechtervleugel om elke vorm van succes in de afgelopen twee weken te boeken. Zolang steekpenningen, dreigementen en Amerikaanse verlokkingen de strijdkrachten niet uithollen, zal Guiadó een spook mandaat blijven uitoefenen.

Captcha (anti-spam): *
Vul de tekens uit bovenstaande a
Subscribe

Een strijd op twee fronten

De rechtervleugel heeft inderdaad zijn mobilisatievermogen herwonnen, maar het Chavisme heeft daarop gereageerd met even massale demonstraties. De regering heeft ondanks de crisis nog steeds een opmerkelijk vermogen om haar aanhangers op de been te brengen. Beide partijen erkennen dat betogingen niet genoeg zullen zijn om de regering te dwingen de macht af te staan. De onbepaaldheid van de huidige situatie kan uiteindelijk duur uitpakken voor de oppositie.

Hun leiders kunnen kiezen tussen de weg van het geweld (dat in 2017 tot hun isolement leidde) of het accepteren van de status-quo (die hun energie ondermijnt). Voorlopig hebben ze niet gekozen voor gewelddadige straatgevechten in de rijkere buurten en geven er de voorkeur aan om hun kracht te testen door middel van provocaties in volksbuurten.

Ook de overheid heeft geleerd van de confrontaties uit het verleden en is voorzichtig. Het tolereert Guaidó's fotogenieke optredens en wedt op zijn langzame demoralisatie. Maar de economische crisis roept vragen op over de steun op lange termijn van de bevolking in de strijd tegen de rechtse partijen. De hele Venezolaanse samenleving wordt verscheurd door de ineenstorting van de economie.

De inkrimping van de productie in de afgelopen vijf jaar heeft 30% van het BBP vernietigd. Dat is een neergang van het niveau van de Grote Depressie in de VS in 1929-1932. Geen enkele sector van de Venezolaanse samenleving is immuun voor deze ramp.

De winning van ruwe olie is gehalveerd. De monetaire financiering van het begrotingstekort heeft de grootste hyperinflatiespiraal van de eenentwintigste eeuw in gang gezet. De prijsindexen zijn gestegen van 300% (2016) naar 2.000% (2017). Het huidige prijsgemiddelde is niet te berekenen.

De omvang van de crisis vernietigt de salarissen, wat leidt tot ruilhandel en een ernstig tekort aan voedsel en medicijnen. Het dagelijks lijden van de bevolking is verschrikkelijk, hun voortbestaan is vaak afhankelijk van officiële bevoorradingsnetwerken (CLAPS).

De media beschrijven deze ineenstorting als het onverbiddelijke gevolg van het 'Chavistische populisme', waarbij de rol van de architecten van de economische oorlogvoering over het hoofd wordt gezien. De buitenlandse blokkade en interne sabotage hebben geleid tot een ineenstorting van de winning van ruwe olie, afnemende internationale reserves en torenhoge kosten van basisimporten. Buitenlandse en lokale kapitalisten hebben deze ineenstorting uitgelokt als een middel om de komst van een meer ondernemersvriendelijk politiek regime te versnellen.

Deze onbeschrijfelijke economische tegenspoed is verergerd door de improvisaties, ineffectiviteit en regelrechte medeplichtigheid van de regering zelf. Maduro heeft de vernietiging van de productie passief laten gebeuren. Sectoren van het Chavisme hebben gelobbyd om corrupte bureaucraten en hun miljonair-partners te straffen, maar zonder resultaat.

Dit zijn de initiatieven die nodig zijn om economische ineenstorting te voorkomen. Andere voorgestelde maatregelen omvatten effectieve controle over het banksysteem om de kapitaalvlucht te belemmeren, radicale verschuivingen in de toewijzing van buitenlandse reserves aan de particuliere sector, progressieve belasting van particuliere vermogens, stimuleringsprogramma's om de lokale voedselproductie aan te moedigen en maatregelen om de prijzen onder controle van de bevolking te brengen.

Dit programma vraagt ook om een nieuwe benadering van de schuldenlast die de lokale munt verankert en hyperinflatie tegengaat. Geen enkele 'petro' of 'soevereine bolivar' zal functioneren zolang de boliburguesía (samentrekking van Bolivariaanse en bourgeoisie, d.w.z. de nieuwe bourgeoisie die floreerde onder de regering van Chavez) officiële overheidsbescherming geniet. Deze bevoorrechte laag is tot bloei gekomen door overfacturering van importen, het overmaken van fondsen naar het buitenland, valutaspeculatie en schaarste. De rechterzijde is niet de enige kracht die het Chavisme omver wil werpen: soortgelijke krachten leven in de regering die er niet in is geslaagd om de economische ineenstorting tegen te gaan.

Betrokkenheid of neutraliteit

Naarmate het conflict ernstiger wordt, roepen veel stemmen op tot het opleggen van een aantal voorwaarden waaronder de Venezolanen op democratische wijze hun toekomst kunnen bepalen. De legitimiteit van dit beginsel staat buiten kijf. De vraag is hoe het ten uitvoer kan worden gebracht, want als de staatsgreep lukt, dan is dat streven zo goed als dood. Het behoud van de soevereiniteit van het land en de verdediging van de rechten van het volk eisen vooral dat de anti Chavistische oppositie verslagen wordt.

Het huidige conflict is niet langer een 'interne aangelegenheid' van Venezuela. De confrontatie overstijgt zijn territoriale oorsprong en heeft nu betrekking op de hele regio. De twee belangrijkste machten die de crisis in de hand werken, hebben zeer duidelijke doelstellingen. De Verenigde Staten zien ernaar uit de heerschappij over hun 'achtertuin' terug te winnen, terwijl de Latijns-Amerikaanse elites de eisen van de volksbewegingen in het vorige decennium willen begraven.

Als de coupplegers erin slagen het Chavisme te verslaan, zullen ze zich vervolgens richten op Bolivia en Cuba, waardoor het neoliberale autoritarisme zich over het hele continent uitbreidt. De strijd om Venezuela gaat over het behoud van een van de laatste golfbrekers nu de reactionaire vloedgolf zich blijft uitbreiden.

De partijen, organisaties en intellectuelen die de staatsgreep categorisch afwijzen, begrijpen de dimensies van het dilemma. De kracht van anti-imperialistische demonstraties onderstreept dit. Voorbij is de aarzeling en het vanaf de zijlijn toekijken zoals tijdens de ongeregeldheden in 2017. De doelstellingen van de rechtervleugel zijn nu duidelijk; het aan de macht komen van een Venezolaanse Bolsonaro zou onherstelbare schade betekenen.

Het huidige dilemma mag de kritiek op de beslissingen van de Chavistische regering niet doen verstommen. Maar het is van vitaal belang om de kritiek te plaatsen binnen een gezamenlijke strijd tegen de putschisten.

Deze strijd vereist ook het overwinnen van de dubbelzinnige neutraliteit zoals die in recente uitspraken tot uitdrukking komt. Door zich te distantiëren van de hoofdrolspelers in het conflict, plaatsen die verklaringen beide kanten op het zelfde niveau. Met dezelfde maatstaf stellen ze Maduro en Guaidó ter discussie en suggereren ze dat er sprake is van een gelijk niveau van illegitimiteit. Ze bekritiseren zowel het autoritaire regime als het avonturisme van de oppositie. Zij maken bezwaar tegen de Amerikaanse militaire dreiging en de geopolitieke aanwezigheid van Rusland.

Maar betekent een wederzijdse veroordeling van Maduro en Guaidó dan dat geen van beide partijen wordt erkend? Is het een oproep om zowel bij de demonstraties van de regering als bij die van de oppositie weg te blijven? Betekent dit een gelijke afkeuring van de Amerikaanse Mariniers en het Bolivariaanse leger?

Neutralisten prijzen de houding van de Mexicaanse en Uruguayaanse regeringen, die pleiten voor het onmiddellijk hervatten van de onderhandelingen tussen beide partijen. Dit initiatief heeft een kanaal geopend dat Maduro al heeft aanvaard en dat door Guaidó is verworpen.

Het is duidelijk dat de concrete details van de onderhandelingen zullen worden bepaald door het resultaat van de strijd. De rechtse partijen zullen de dialoog niet accepteren zolang de mogelijkheid bestaat dat zij de macht kunnen grijpen. Daarom is het verslaan van rechts de basisvoorwaarde voor het hervatten van de onderhandelingen. Het resultaat van de onderhandelingen zal een weerspiegeling zijn van de krachtsverhoudingen. Het verslaan van rechts heeft op dit moment de absolute prioriteit. In die strijd wordt het lot van Latijns-Amerika bepaald.

Dit artikel verscheen oorspronkelijk op het blog van Claudio Katz. Nederlandse vertaling redactie Grenzeloos.

Dossier:
Venezuela
Soort artikel:
Commentaar

Tweeten Like 22 Share 22 Share

Reactie toevoegen

Uw naam

Reactie *

Path: p

Disable rich-text

- Toegelaten HTML-tags: <a>   <cite> <blockquote> <code>   <dl> <dt> <dd>
- Adressen van webpagina's en e-mailadressen worden automatisch naar links omgezet.
- Regels en alinea's worden automatisch gesplitst.

Meer informatie over tekstopmaak

Uw reactie zal niet meteen verschijnen, deze wordt eerst goedgekeurd door de beheerder.

Captcha (anti-spam): *

Vul de tekens uit bovenstaande afbeelding in.

Opslaan Voorbeeldweergave

Reageren

0 Comments

Sort by Newest

Add a comment...

Facebook Comments Plugin